

Georgiana Andreea Nistor • Constantin Ciprian Nistor • Ileana Popescu

LIBRIS

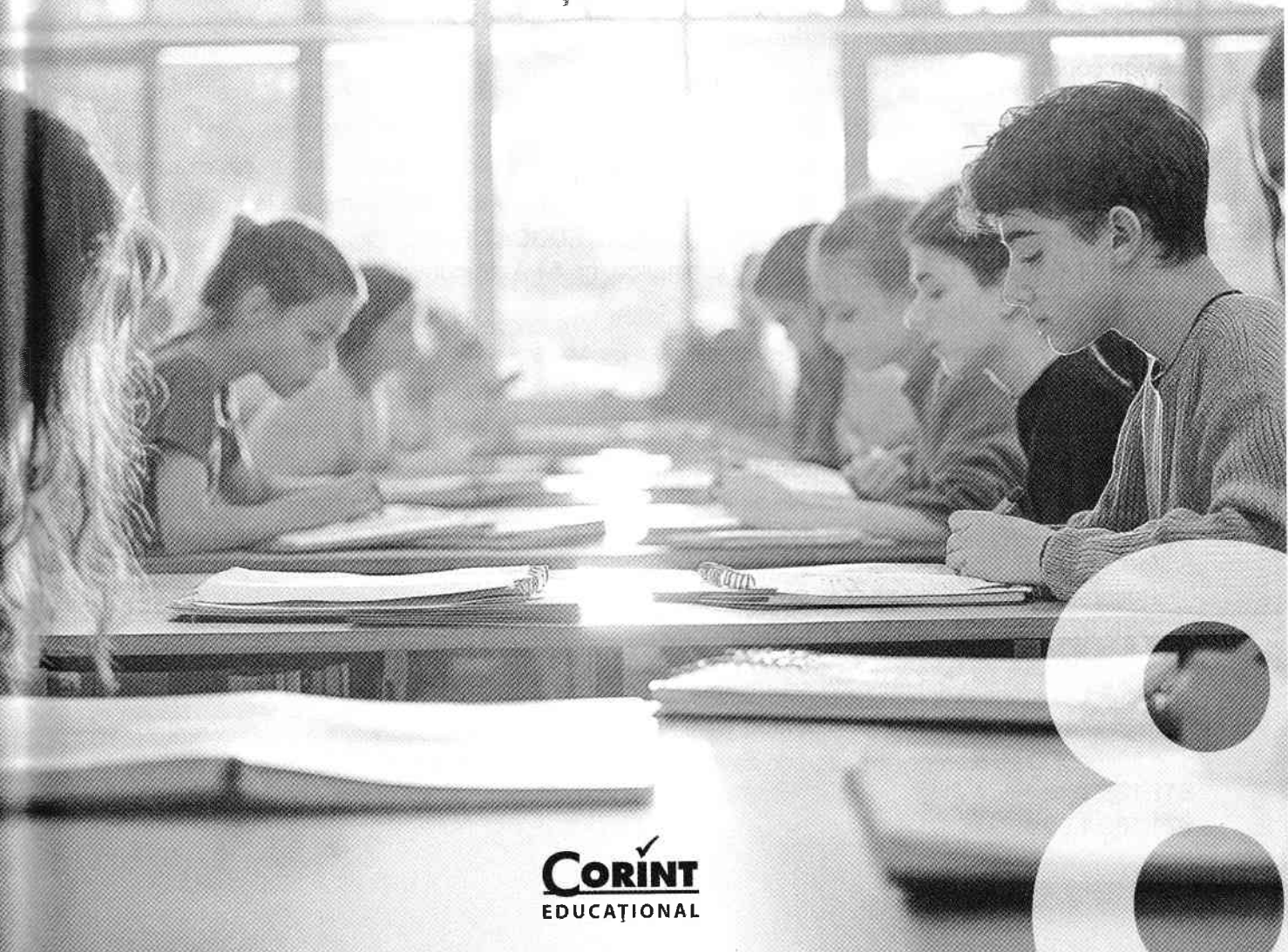
We know
books

Conform
modelelor
stabilite
de MEC

EVALUARE NAȚIONALĂ
CLASA A VIII-A

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Învăț eficient!

CORINT
EDUCAȚIONAL

CUPRINS

Cuvânt-înainte	3	Complementul indirect.	
I. Breviar teoretic		Realizarea propozițională –	
1. Fonetică	5	Completiva indirectă	34
2. Vocabular	8	Complementul prepozițional.	
3. Morfologie	13	Realizarea propozițională –	
Verbul	13	Completiva prepozițională	35
Substantivul și articolul	15	Circumstanțialul de loc.	
Pronumele și adjectivele pronominale	17	Realizarea propozițională –	
Adjectivul și articolul demonstrativ	19	Circumstanțiala de loc	37
Numeralul	21	Circumstanțialul de timp.	
Adverbul	22	Realizarea propozițională –	
Prepoziția	24	Circumstanțiala de timp	38
Conjuncția	25	Circumstanțialul de mod.	
Interjecția	26	Realizarea propozițională –	
4. Sintaxă	27	Circumstanțiala de mod	39
Predicatul	27	Circumstanțialul de cauză.	
Subiectul	29	Realizarea propozițională –	
Atributul. Realizarea propozițională –		Circumstanțiala de cauză	41
Atributiva	31	Circumstanțialul de scop.	
Complementul direct.		Realizarea propozițională –	
Realizarea propozițională –		Circumstanțiala de scop	43
Completiva directă	33	II. Teste	45
		III. Bareme de evaluare și de notare ...	171

1. FONETICĂ

Fonetică (I) Structura fonologică a cuvintelor. Diftong, triftong, hiat	
Principiul fonetic în ortografie	• În general, în limba română fiecărei litere îi corespunde un sunet. De exemplu, litera <i>c</i> din <i>carte</i> redă sunetul [c] sau litera <i>e</i> din <i>greblă</i> redă același sunet [e].
Excepții	• litere diferite corespund aceluiași sunet: sunetul [k] este notat prin <i>c</i> (<i>caiet</i>), <i>k</i> (<i>kilogram</i>), <i>q</i> (<i>quarc</i>); literele <i>î</i> și <i>â</i> corespund aceluiași sunet, dar au utilizare diferită, în funcție de poziția în cuvânt sau de structura morfologică a cuvântului; • aceeași literă poate să redea sunete diferite: de exemplu, literele <i>c</i>, <i>g</i> din cuvintele <i>cuminte</i>, <i>gară</i> redau sunetul [k], respectiv [g], dar și sunetul [č], respectiv [ğ] în grupurile de două litere <i>ce</i>, <i>ci</i>, <i>ge</i>, <i>gi</i>, sau sunetul [k'], respectiv [g'], în grupurile de trei litere <i>che</i>, <i>chi</i>, <i>ghe</i>, <i>ghi</i>; • în grupurile de trei litere <i>che</i>, <i>chi</i>, <i>ghe</i>, <i>ghi</i>, litera <i>h</i> nu are drept corespondent niciun sunet; • în toate grupurile <i>ce</i>, <i>ci</i>, <i>ge</i>, <i>gi</i>, <i>che</i>, <i>chi</i>, <i>ghe</i>, <i>ghi</i>, literele <i>e</i> și <i>i</i> au valori diferite: ➤ corespund sunetelor [e] sau [i] dacă nu se grupează cu o altă vocală în aceeași silabă (<i>cer</i> [čer], <i>ciment</i> [čiment]); ➤ nu au valoare fonetică dacă apar alături de alte vocale în aceeași silabă (<i>pofticioase</i> [poftičioase], <i>gheara</i> [g'ara]) sau la final de cuvânt (<i>munci</i> [munč], <i>unchi</i> [unk']), grupurile respective redând un singur sunet în această situație; ➤ fac excepție situațiile în care vocalele <i>e</i> sau <i>i</i> sunt accentuate, în cuvinte precum <i>geamgiu</i> [ğamgiu] sau (<i>a</i>) <i>munci</i> [munči]; • literei <i>x</i> îi corespund în pronunție două grupuri de sunete, fie grupul [ks], fie grupul [gz]; în principiu, se pronunță [ks] atunci când se află la început sau la final de cuvânt (<i>xerox</i>, <i>linx</i>, <i>Xenopol</i>) și [gz], atunci când se află în interiorul cuvântului (<i>exemplu</i>, <i>exact</i>), dar regula nu se aplică întotdeauna (rostirea corectă a cuvintelor care conțin litera <i>x</i> trebuie verificată în DOOM³); • litera inițială <i>e</i> se pronunță [ie] în cuvinte autohtone (<i>el</i>, <i>ei</i>, <i>ele</i>, <i>este</i> etc.) și [e] în cuvinte neologice (<i>englez</i>, <i>enciclopedie</i> etc.); • la sfârșitul unui cuvânt, după o consoană, apare uneori un <i>i</i> asilabic, „șoptit”, care nu este vocală, dar nici semivocală (<i>lupi</i>, <i>pomi</i> etc.).
Definiție	• Diftongul reprezintă grupul de sunete alcătuit dintr-o vocală și o semivocală rostite într-o singură silabă (<i>soar-tă</i>, <i>mâi-ne</i>, <i>pie-le</i>). • Triftongul este o secvență de trei sunete (o vocală și două semivocale), pronunțate în aceeași silabă (<i>le-oi-că</i>, <i>a-ri-pioa-ră</i>). • Hiatul se definește drept un grup de două vocale alăturate care fac parte din silabe diferite (<i>po-et</i>, <i>a-er</i>, <i>re-cre-a-ți-e</i>).
Aplicații	
1. Precizează structura fonologică a cuvintelor următoare, indicând felul sunetelor din care sunt alcătuite: <i>extraordinar</i>, <i>generoși</i>, <i>geometrie</i>, <i>aplicație</i>, <i>laureat</i>, <i>enciclopedie</i>, <i>înnorat</i>, <i>bojdeucă</i>, <i>membri</i>, <i>maestru</i>, <i>viață</i>, <i>vioiciune</i>. 2. Stabilește numărul de litere și de sunete din cuvintele: <i>chemare</i>, <i>eu</i>, <i>ceartă</i>, <i>ceaslov</i>, <i>ungher</i>, <i>cearceaf</i>, <i>cercei</i>, <i>fistichiu</i>, <i>eram</i>, <i>xerox</i>, <i>searbăd</i>, <i>ciupitură</i>, <i>sciatic</i>, <i>științific</i>, <i>delicioase</i>, <i>taximetrist</i>, <i>vivacitate</i>, <i>excepție</i>, <i>concert</i>, <i>princiar</i>.	

3. Alege formele corecte de pronunțare a cuvintelor: *aghiasmă/agheasmă; alee/aleie; arduare/ardoare; erbivor/ierbivor; fică/fică; fusiona/fuzionă; îmbuteliat/înbuteliat; orhidee/orhideie; plajă/plaje; simpozion/simposion; start/șart; scenă/șcenă.*

4. Se dă textul: „Ne-am privit unul pe altul, ținându-ne răsuflarea. Ni se părea destul de stranie apariția unui om cu felinarul aprins la o asemenea oră din noapte și într-un asemenea loc. Mai ales după toate câte ni se întâmplaseră. Cu toate acestea, nu știu ce atracție am simțit, fiecare dintre noi, către luminița care se afunda, repede, în junglă”. (Mircea Eliade)

a) Notează câte două cuvinte care conțin diftong, respectiv hiat din primele două enunțuri.

b) Ultimul enunț conține:

i) trei diftongi, trei hiaturi;   ii) patru diftongi, două hiaturi;   iii) trei diftongi, două hiaturi.

5. Ilustrează, prin exemple din fiecare secvență de mai jos, grupurile de sunete diftong, triftong, respectiv hiat:

a) „Nora venea lângă el să-l trezească, fără să-l cheme. O auzea parcă venind, îi simțea parcă mâinile ușoare pe frunte, pe păr, dar toate aceste vagi senzații rămâneau cu totul în afară de cerul lui de lumină.” (Mihail Sebastian)

b) „Eram copil. Mi-aduc aminte, culegeam / odată trandafiri sălbatici. / Aveau atâția ghimpi, / dar n-am voit să-i rup. / Credeam că-s – muguri – / și-au să înflorească.” (Lucian Blaga)

6. Încercuiește litera corespunzătoare seriei în care fiecare cuvânt conține o semivocală:

a) florăreasă, trifoi, catapeteasmă, ploios;   c) amiabil, vijelios, galaxie, iatagan;
b) lighean, vuiet, ciulin, antiaerian;   d) meteorit, panaceu, fructieră, cercei.

7. Încercuiește litera corespunzătoare seriei în care fiecare cuvânt conține un hiat:

a) reflecție, poet, vuia, ambiguu;   c) ambianță, mediu, reconciliere, cealaltă;
b) autocolant, rapsodie, cetățenie, superfluu;   d) lămâie, ciudățenie, aidoma, măiestrie.

8. Litera *i* are valori fonetice diferite în toate cuvintele din seria:

a) piscoi, cioban, crizantemă, văzui;   c) cafegiu, ia, știa, ciubote;
b) bizar, coif, chiar, nori;   d) mizericordie, simț, pliant, citric.

9. Încercuiește litera corespunzătoare seriei în care ambele cuvinte conțin diftong:

a) ei, iarnă;   c) peisaj, ciudat;
b) târziu, curioasă;   d) real, mingea.

10. Conține vocale în hiat fiecare dintre cuvintele din seria:

a) august, entuziasm, continuare;   c) dispoziție, creat, ocazie;
b) proiect, violoncelist, neconvenționale;   d) aer, înainte, ziua.

11. Sunt ordonate alfabetic toate cuvintele din seria:

a) capătă, centrul, cotropire, conducătorul, citit;
b) arhitectul, adăugire, arestare, așeza, amprentă;
c) devenire, deznodământ, după, document, dotare;
d) palat, pecete, personalizare, princiar, prinț.

12. În secvența „[...] netăgăduit însă că, împărtășită de amândoi deopotrivă, o pățimașă iubire se aprinse între floarea-de-maidan și Făt-frumosul în ființa căruia se răsfrângeau, întrunite, strălucirile a două cununi împărătești.” (Mateiu Caragiale) există:

a) nouă diftongi, trei hiaturi;   c) opt diftongi, un triftong, trei hiaturi;
b) opt diftongi, trei hiaturi;   d) șapte diftongi, un triftong, două hiaturi.

13. Alege, din seria următoare, cuvintele în care litera *o* notează doar vocală: *ploaie, propriu, izvoare, mitologie, poate, secol, (a) deosebi, trecătoare.*

Despărțirea în silabe. Utilizarea corectă a accentului

Despărțirea în silabe	• două vocale alăturate se despart, trecând în silabe diferite; • un diftong și un triftong se despart de vocala sau de diftongul precedente; • o consoană între vocale trece la silaba următoare; • două consoane între vocale se despart după prima consoană (excepție: consoanele <i>b, c, d, f, g, h, p, t, v</i> urmate de <i>l</i> sau <i>r</i>); • trei consoane între vocale se despart după prima consoană (excepție fac grupurile: <i>lpt, mpt, mpt, ncș, nct, nct, ndv, rct, rtf, stm</i>).
Accentul	• Accentul este pronunțarea mai intensă sau pe un ton mai înalt a unei silabe dintr-un cuvânt (<i>cámeră</i>) ori a unui cuvânt dintr-un enunț (<i>Noi suntem viitorul!</i>). • Unele cuvinte au două forme de pronunțare, fiind variante accentuale admise de normă: <i>políp/pólip</i> etc. În schimb, în cele mai multe cazuri se impune o formă unică, cealaltă fiind considerată variantă accentuală neadmisă de normă: <i>cătínă</i> (nu <i>cătină</i>), <i>amnístie</i> (nu <i>amnistie</i>), <i>deúnăzi</i> (nu <i>deunăzi</i>) etc.

Aplicații

- Desparte în silabe cuvintele următoare, precizând regula aplicată pentru fiecare dintre ele/în fiecare caz: *accentua, afectuos, azvâri, bombastic, cuscru, dubioasă, evlavios, frecvență, lingvistic, mască, nasture, oaie, punctuație, reziduu, somptuos, vârstnic, activitate, aspru, vârstă, munte, affluent, cinstit, punctuație, aeroplan, construcție, cablu*.
- Precizează seria care conține numai forme corecte ale cuvintelor despărțite în silabe:
  - im-pre-si-o-na-bil, e-cu-a-tor, la-u-reat, e-po-pe-e, am-bi-guu;
  - cre-ea-ză, du-bi-oa-să, func-ți-e, Co-dlea, arc-tic;
  - a-gre-ea-ză, e-vla-vie, jert-fă, fe-brua-ri-e, mi-jloc.
- Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:
  - pe-ri-oa-da, re-vi-stei, ce-le-bra, ex-po-zi-ți-e;
  - a-cu-a-re-le, ma-e-stru, pa-ste-lu-lui, pic-tu-ra-li-tă-ți;
  - ma-ni-e-ra, a-pli-că-rii, stri-ngen-tă, sim-țit;
  - con-ti-nu-u, tem-pe-ra-men-tal, ac-tu-a-la, tra-se-ul.
- Notează silaba accentuată din următoarele cuvinte: *alibi, amnistie, butelie, caracter, diaspora, editor, furie, idol, item, legitimă, lipie, prevedere, profesor, pricină, tutore*.
- Transcrie în caiet seria în care toate cuvintele sunt accentuate corect:
  - capsulă, penúrie, vérigă, veverită;
  - colíбри, neútru, perfórmer, véctor;
  - caractér, discoból, nugá, taxí;
  - avaríe, motríce, prevédere, pílotă.
- Accentuează următoarele cuvinte în mod diferit, astfel încât să obții alte sensuri: *acele, colonie, companie, deși, haină, țarină, veselă*.
- Realizează enunțuri pentru fiecare variantă de pronunțare a cuvintelor de la exercițiul anterior.
- Încercuiește silaba accentuată din cuvintele *agitație, gastronomie, fascinație, emoțional*.
- Precizează numărul de silabe din cuvintele *melancolici, poziție, traumă, restaurant, fluidizare*.
- Sunt corect accentuate toate cuvintele din seria:
  - strúcturi, mónstru, popóruului, mérite;
  - báză, logíca, asigúrá, prótecția;
  - putéri, civilizatór, céntrul, deosebíte;
  - eróul, idéntității, modéle, oráș.
- Consultă DOOM³ și notează varianta corectă de accentuare regăsită în fiecare pereche din seria: *ántic/antíc, profesór/profésor, regizór/regízor, mafie/máfie, áplică (subst.)/aplică (subst.), tráfic/trafíc, caractér/carácter, símbol/simból*.

Vocabular (I)

Mijloace de îmbogățire a vocabularului

Derivarea. Compunerea. Conversiunea. Familia lexicală

Derivarea	• Derivarea este mijlocul de îmbogățire a vocabularului prin care se formează cuvinte noi cu ajutorul sufixelor și al prefixelor adăugate rădăcinii; ➤ rădăcina unui cuvânt este partea comună <i>cuvântului de bază</i> și <i>noilor cuvinte</i> formate din cuvântul de bază (de exemplu, cuvântul pădure este cuvânt de bază pentru cuvintele <i>pădurice</i> și <i>pădurar</i>, iar rădăcina, adică elementul comun acestor trei cuvinte, este <i>pădur-</i>); ➤ sufixul este o secvență reprezentată de o literă sau de un grup de litere, fără înțeles de sine stătător și care formează un cuvânt nou, atunci când este adăugată după rădăcina cuvântului sau după cuvântul de bază (-ă, -ice, -aș, -iță, -(ă)rie, -ar, -ime, -ică etc.; de exemplu: <i>moș-moașă, copil-copilaș</i> etc.); ➤ prefixul este, ca și sufixul, o secvență alcătuită din una sau mai multe litere, dar se adaugă înaintea rădăcinii sau a cuvântului de bază, rezultatul fiind tot un cuvânt nou, așa cum se întâmplă și în cazul derivării cu sufix (<i>a-, ne-, re-, în-, des-, răs-, stră-</i> etc.; de exemplu: <i>poetic – apoetic, schimbat – neschimbat</i> etc.); ➤ unele cuvinte pot fi derivate simultan cu prefix și sufix, prin procedeul derivării <i>parasintetice</i> (de exemplu: <i>înflori, închipui</i> etc.).
Compunerea	• Compunerea este mijlocul de îmbogățire a vocabularului prin care se formează cuvinte noi de la cuvintele deja existente în limba română; • compunerea se poate realiza prin juxtapunere, subordonare sau abreviere; • compunerea prin juxtapunere sau parataxă constă în alăturarea a doi termeni care nu depind unul de celălalt: <i>deasupra, câine-lup, bloc-turn, Târgu Mureș</i> etc.; • în cazul cuvintelor rezultate din compunere prin subordonare, un termen al cuvântului compus depinde de celălalt: <i>Curtea de Argeș, Valea Prahovei, floare-de-colt, floarea-soarelui</i> etc.; • compunerea prin abreviere se realizează fie prin păstrarea exclusiv a inițialelor cuvintelor (<i>BNR < Banca Națională a României</i>), fie prin combinarea inițialelor și/sau a unui fragment de cuvânt (<i>TAROM < Transporturi Aeriene Române</i>); • compunerea se poate realiza și cu ajutorul unor elemente cu înțeles autonom, provenite din limba greacă sau din latină, care se pot atașa la începutul (<i>prefixoide</i>) sau la finalul cuvântului (<i>sufixoide</i>): <i>bio-</i> (referitor la viață), <i>pseudo-</i> (fals), <i>semi-</i> (jumătate), <i>multi-</i> (mai mulți/multe), <i>-fob</i> (care respinge), <i>-fil</i> (care iubește): <i>biosferă, pseudocod, semipreparat, multifuncțional, fotofob, anglofil</i> etc.
Conversiunea	• Conversiunea este mijlocul de îmbogățire a vocabularului prin care aceluiași cuvânt i se atribuie o nouă valoare morfologică (se mai numește și <i>schimbarea valorii gramaticale</i>); • cele mai frecvente situații de conversiune sunt: a) substantivizarea verbelor la participiu, supin, a adjectivelor sau a pronumelor, a adverbilor și a interjecțiilor (Calificatul a mai trecut o probă.; Cititul e relaxant.; Bogatul trebuie să îl înțeleagă pe cel sărac.; Binele se luptă cu răul.; Oful lui e înfrângerea echipei favorite. etc.);

Conversiunea	b) adjectivizarea verbelor la participiu, a gerunziilor sau a adverbelor (<i>Cărțile citite în această vacanță mi-au plăcut.; Coșurile fumegânde se zăreau departe.; Așa prieteni găsești rar. etc.);</i> c) adverbializarea adjectivelor sau a substantivelor care denumesc anotimpuri, zile ale săptămânii sau părți ale zilei (<i>Scrie frumos.; Toamna începe școala.; Duminica mergem la bunici.; Dimineața face antrenament. etc.).</i>
Familia lexicală	• cuprinde toate cuvintele obținute de la un cuvânt de bază prin derivare, compunere și conversiune (de exemplu: <i>floare – florică, înflorit, reînflorit, floarea-soarelui</i> etc.); în familia lexicală a unui cuvânt nu sunt incluse cuvintele împrumutate din alte limbi, chiar dacă acestea sunt similare ca formă sau au o componentă de sens comună cu acesta.

Aplicații

- Indică sufixele și prefixele din următoarele cuvinte: *strămoșesc, auriu, lungan, portiță, dezgust, dezinfectat, verișor, pisicuță, bogăție, coșuleț, răzgândi, dezăpezi, răscumpăra, măturică, descifra, neegalat, împrăștiat.*
- Precizează seria care conține numai cuvinte compuse:
  - binecuvânta, răufăcător, astfel, aseptice;
  - deseori, pierde-vară, altădată, bineînțeles;
  - zgârie-nori, numai, totuși, totaliza;
  - recunoaștere, răstălmăci, radiofonie, francofil.
- Sunt corecte ambele forme de genitiv din seria:
  - câine-lupului, Câmpulungului;
  - florii-soarelui, Curții de Argeș;
  - binelui-cunoscut, bunăstării;
  - bunului-simț, bunăvoinții.
- Subliniază forma corectă a cuvintelor compuse din seria: *nou născut/nou-născut, du-te-vino/du-te vino, scurtmetraj/scurt-metraj, astă-toamnă/astătoamnă, cal-de-mare/cal de mare, punct-și-virgulă/punct și virgulă.*
- Cuvintele subliniate din secvența „Mă plimb acum prin curte și revăd în minte pomii de altădată, violetele și florile japoneze... Spre garaj era un cais, în care mă suiam pe la cinci-șase ani, închipuindu-mă Tarzan.”, s-au format, în ordine, prin:
  - derivare, compunere, conversiune;
  - compunere, compunere, derivare;
  - derivare, compunere, derivare;
  - derivare, compunere, compunere.
- Alcătuiește enunțuri cu următoarele construcții: *altădată/altă dată, odată/o dată, binevenit/bine venit, bună-dimineața/bună dimineața.*
- Realizează enunțuri în care să utilizezi forma substantivizată a fiecărui dintre următoarele cuvinte: *nimic, înalt, eu, preferat.*
- Încercuiește cuvintele care fac parte din familia lexicală a cuvântului *floare*: *înfloritor, fluorescent, florărie, floricol, Florica, inflorescență, florăreasă, florentin, florilegiu.*
- Cuvântul subliniat din enunțul „Profesoara de română scrie aplecat către stânga.” este obținut prin conversiune din:
  - adjectiv propriu-zis;
  - verb la participiu;
  - verb la supin;
  - verb la infinitiv.
- Apartin aceleiași familii lexicale ambele cuvinte subliniate din seria:
  - A rămas gânditor pe bancă. Te-ai răzgândit în privința plecării?
  - E hiperactiv și-i agită pe toți. Suferă din cauza hipertensiunii.
  - I s-a spus că e benefic lăptișorul de matcă. Acesta este un produs lactat.
  - Voi veni numaidecât. Numai tu puteai face asta!

Sinonimia. Antonimia. Omonimia. Paronimia. Polisemia Pleonasmul. Confuziile paronimice

Sinonimia	• este relația care se stabilește între două cuvinte sau între un cuvânt și o expresie, respectiv între două expresii cu sensuri asemănătoare sau identice; ➤ se poate face distincția între sinonimia totală și sinonimia parțială; ➤ sinonimele totale (perfecte/identice) se întâlnesc în terminologia tehnico-științifică (de exemplu: <i>natriu = sodiu</i> etc.); ➤ cele mai multe sinonime stabilesc o relație de sinonimie parțială (<i>imperfectă/aproximativă</i>), putându-se substitui în anumite contexte, dar având și situații de utilizare proprii (<i>zăpadă – nea – omăt, a dispărea – a se stinge – a se duce</i> etc.).
Antonimia	• este relația dintre două cuvinte cu forme diferite și sensuri opuse (de exemplu: <i>prieten ≠ dușman</i>); • relația de antonimie se stabilește pentru fiecare dintre sensurile unui cuvânt (de exemplu: <i>drept ≠ stâng, drept ≠ nedrept, drept ≠ strâmb</i> etc.).
Omonimia	• este relația care se stabilește între două cuvinte cu forme identice, dar între care nu există nicio legătură de sens; fiecăruia dintre cuvintele omonime îi este alocată o intrare (explicație) diferită în dicționar (de exemplu: <i>bob¹ = sămânță de cereale sau de legume care face fructe, păstăi; bob² = sanie/sport de iarnă</i>); • pentru ca două cuvinte să implice o relație de omonimie, este necesar ca acestea să se scrie la fel (să fie omografe) și să se pronunțe la fel (omofone); • omonimele pot fi lexicale sau lexico-gramaticale; • omonimele lexicale sunt forme identice care aparțin aceleiași categorii morfologice (de exemplu: <i>bancă¹ = scaun lung și îngust și bancă² = instituție financiară</i>); în cazul în care coincidența formală se păstrează în întreaga paradigmă a cuvintelor, omonimele sunt totale (substantivele de mai sus, de exemplu, au și forme de plural identice: <i>bănci¹ = bănci²</i>), iar dacă unele forme sunt diferite, ele intră în categoria omonimelor parțiale (este cazul, de pildă, al verbelor <i>a acorda¹ = a regla un instrument muzical și a acorda² = a oferi, a atribui: Eu acordez pianul. vs Eu le acord atenție copiilor.</i>); • sunt omonime lexico-gramaticale formele identice care aparțin unor părți de vorbire diferite (de exemplu: <i>Eu cer un creion. vs Am admirat un cer albastru.</i>, situație în care prima formă subliniată este indicativul prezent, persoana I, a verbului <i>a cere</i>, iar cea de-a doua este substantiv).
Paronimia	• este relația care se stabilește între cuvinte cu forme apropiate, dar nu identice, deoarece diferă prin unu-două sunete sau au aceleași sunete altfel distribuite în structura cuvintelor, dar care au sensuri diferite (de exemplu: <i>orar – oral, complement – compliment, solidar – solitar, a revela – a releva</i> etc.).
Polisemia	• este fenomenul manifestat în cazul unui cuvânt care poate avea mai multe sensuri/nuanțe de sens, în funcție de context; de exemplu: <i>a trece = 1. A merge rânduri-rânduri, formând un convoi, o coloană; a se succeda, a se perinda.; 2. (Despre vehicule cu rută fixă) A merge pe linia, pe traseul obișnuit; a intra și a ieși din stație.; 3. (Despre păsări) A străbate văzduhul în zbor.; 4. (Mai ales despre proiectile) A străbate aerul; 5. Despre vânt, vârtej: a bate, a sufla.; 6. (Despre ape curgătoare, despre drumuri, șosele etc.) A avea cursul sau traseul prin...; 7. (Despre corpuri cerești sau despre nori) A se mișca pe cer.; 8. (Despre lumină) A se întinde peste..., a ajunge, a cuprinde pe rând (locuri, ființe, lucruri, unele după altele).</i>

Testul 1

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

A pus laveta pe birou, și-a așezat ochelarii pe nas, apoi și-a strâns genunchii la piept și i-a îmbrățișat cu brațele, ca și cum i s-ar fi făcut dintr-odată frig.

— Simt că o să fie bine, Richard. Ești născut să fii scriitor, știu asta și o știi și tu. Însă nimic în viață nu vine pe o tavă din argint. [...]

Eram împreună o săptămână mai târziu, la prânz, și mâncam într-o pizzerie de pe Nassau Street, când brusc mi-a venit ideea să sun chiar atunci la redacția *Signature*. Am intrat în cabina telefonică de lângă intrarea la toaletă, am vârat sfertul de dolar în fanta din metal și am format numărul de pe cartea de vizită. Mi-a răspuns o femeie tânără și am cerut cu domnul Knox, spunându-mi numele. Peste câteva secunde am auzit în receptor vocea editorului. Își amintea cine eram și a intrat direct în subiect:

— Vești bune, Richard. Materialul va fi publicat chiar în numărul viitor, în ianuarie. Asta este bine, în general după sărbători crește numărul de cititori, mulți vor să vadă ce și cum când revin din vacanțe. N-am schimbat nici măcar o virgulă.

Eram copleșit.

— Ce povestire ați ales?

— Sunt scurte, așa că am decis să le publicăm pe toate trei. Ți-am dat două pagini. Apropo, ne trebuie și două fotografii de-ale tale. Alb-negru, tip portret. Vrem să-ți facem o mică prezentare.

— Nici nu știu ce să spun... Mi se pare incredibil, am rostit eu după ce am bâlbâit niște mulțumiri.

— De ce ți s-ar părea incredibil? s-a mirat el. Ai scris niște povestiri foarte bune și e normal să ajungă la cititori. Vreau să ne vedem după sărbători, să ne cunoaștem mai bine și să-mi spui la ce mai lucrezi. Dacă mergi înainte, te așteaptă un viitor frumos, Richard. Sărbători fericite! Mă bucur că am putut să-ți dau o veste bună.

I-am urât la rândul meu sărbători fericite și am pus receptorul în furcă.

— Radiezi, mi-a spus Laura când m-am întors la masă. Deci e de bine?

— Le vor publica pe toate trei în numărul din ianuarie, i-am zis eu. Pe toate trei, îți dai seama?! *Signature*! N-am sărbătorit cu șampanie, nici măcar n-am mers la un restaurant scump după cursuri. Ne-am petrecut seara acasă, în doi, făcând planuri și trăind cu senzația că stelele se apropiaseră de Pământ suficient de mult, încât să le atingi dacă-ți ridici brațul. Cuvintele gen *Signature*, trei povestiri, fotografie alb-negru, scriitor publicat, toate se învâreau ca niște sateliți în jurul capului meu, alcătuiind un nimb invizibil al gloriei și al nemuririi.

Astăzi îmi dau seama că, fiind copleșit de schimbarea bruscă ce apăruse în viața mea și a cărei importanță o exageram din toate punctele de vedere – la urma urmei, *Signature* nu era *The New Yorker*, iar colaboratorii erau plătiți doar în exemplare gratuite –, n-am conștientizat că unele aspecte din

atitudinea Laurei se schimbaseră în ultimele zile. Părea absentă, era mereu preocupată de ceva și abia dacă mai schimbam câteva cuvinte unul cu celălalt. De două sau trei ori am surprins-o vorbind la telefon pe un ton scăzut și de fiecare dată a închis repede imediat după ce m-a observat.

E. O. Chirovici, *Cartea oglinzilor*

Textul 2

Recapitulându-mi viața, nu-mi aduc aminte să fi avut clipe mai fericite decât acelea din primii ani ai studenției fără responsabilități de student. Eram tânăr și de aceea nu aveam încă sentimentul că am obligația să realizez ceva. Eram destul de independent, ziua avea douăzeci și patru de ore – și toate îmi aparțineau. Puteam citi și lucra după pofța inimii, fără să trebuiască să dau socoteală cuiva, norul examenului academic încă nu tulbura seninul orizontului, căci ce lungi sunt trei ani măsuțați cu măsura vârstei de nouăsprezece ani, ce bogați, ce îndestulați, cât de bine pot fi făcuți să rodească surprize și daruri!

Primul lucru pe care mi l-am propus a fost să fac o selecție – după cum credeam eu, riguroasă – a poeziilor mele și să le strâng într-un volum. Nu mi-e rușine să recunosc că pe vremea aceea, ca proaspăt absolvent la nouăsprezece ani, al liceului, mi se părea că cel mai dulce parfum de pe pământ, mai dulce decât uleiul trandafirilor din Șiraz, este cel al cernelii tipografice; orice poezie care mi-era acceptată de vreun ziar îmi dădea aripi noi, deși eram destul de neîncrezător din fire. Nu venise oare timpul să fac pasul hotărâtor și să încerc publicarea unui volum?

Încurajarea ce-mi venea din partea colegilor care aveau mai multă încredere în mine decât aveam eu însumi a fost hotărâtoare. Am trimis manuscrisul – câtă îndrăzneală din partea mea! – tocmai la editura care pe-atunci era cea mai reprezentativă pentru lirica germană, *Schuster Löffler*, la care fuseseră publicați Liliencron, Dehmel, Bierbaum, Mombert, toată acea generație care împreună cu Rilke și Hofmannsthal crease noua lirică germană. Și – minunea minunilor! – au venit una după alta acele clipe fericite de neuitat care în viața unui scriitor nu se mai repetă nici după cele mai mari succese: a venit o scrisoare cu antetul editurii. O țineam cu emoție în mână și n-aveam curajul s-o deschid. A venit și secunda când, cu răsuflarea tăiată, am citit că editura a hotărât să publice cartea și că, mai mult decât atât, își rezervă dreptul asupra celor ce vor urma. A venit pachetul cu primele corecturi pe care l-am desfăcut cu nemăsurată emoție ca să văd literele, punerea în pagină, forma embrionară a cărții și apoi, după câteva săptămâni, cartea însăși, primele exemplare pe care nu mă mai săturam să le privesc, să le pipăi, să le compar, o dată și încă o dată și încă o dată. Și apoi hoinăreala copilărească prin librării ca să văd dacă au expus cartea și dacă i-au rezervat locul de onoare din mijloc, sau e undeva prin vreun ungher modest.

Stefan Zweig, *Lumea de ieri*

A

1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1.

2 puncte

Richard îi mărturisește prietenei sale, _____, că i se vor publica trei povestiri în revista _____.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

2 puncte

Persoana care îi dă lui Richard vestea publicării celor trei povestiri este:

a) Laura;	c) un cititor;
b) domnul Knox;	d) o femeie tânără.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Tânărul scriitor își trimite poeziile la editura:

- a) Hofmannsthal; c) Rilke;
b) Mombert; d) Schuser Löffler.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Ca absolvent de liceu la nouăsprezece ani, tânărul:

- a) trebuie să dea socoteală cuiva;
b) este absolut independent;
c) simte că are responsabilități de student;
d) este destul de neîncrezător din fire.

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a marca dacă acesta este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Lui Richard îi sunt alocate două pagini în revista <i>Signature</i> .		
Cele trei povestiri ale lui Richard vor fi publicate înainte de sărbători.		
Vestea bună este sărbătorită cu șampanie.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Deschiderea scrisorii cu antetul editurii este amânată.		
Tânărul trimite manuscrisul, fiind încurajat de colegii de liceu.		
Editura îi trimite tânărului cartea după două săptămâni.		

6. Precizează, în unu–trei enunțuri, o trăsătură a lui Richard, personajul din textul 1, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare utilizat, ilustrându-l cu o secvență relevantă: „Ne-am petrecut seara acasă, în doi, făcând planuri și trăind cu senzația că stelele se apropiaseră de Pământ suficient de mult, încât să le atingi dacă-ți ridicai brațul. Cuvintele gen *Signature*, trei povestiri, fotografie alb-negru, scriitor publicat, toate se învârtteau ca niște sateliți în jurul capului meu, alcătuind un nimb invizibil al gloriei și al nemuririi.”

6 puncte

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text.

6 puncte

8. Ce simte tânărul Richard când primește vestea publicării celor trei povestiri? Justifică-ți, în 50–100 de cuvinte, răspunsul la întrebarea dată, prin referire la o emoție, valorificând textul 1.

6 puncte

9. Asociază fragmentul din opera literară „Cartea oglinzilor” de E. O. Chirovici cu un alt text literar studiat la clasă sau citește ca lectură suplimentară, prezentând, în 50–100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text.

6 puncte

B.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte

Sunt corect despărțite în silabe ambele cuvinte din seria:

- a) re-da-ctia, ma-nu-scri-sul;
- b) po-ves-ti-re, în-dră-znea-lă;
- c) re-cep-to-rul, res-pon-sa-bi-li-tăți;
- d) sen-za-ția, săp-tă-mâni.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte

Cuvintele subliniate în secvența „Puteam citi și lucra după pofta inimii, fără să trebuiască să dau socoteală cuiva, norul examenului academic încă nu tulbura seninul (1) orizontului, căci ce lungi sunt trei ani măsurați cu măsura vârstei de nouăsprezece (2) ani, ce bogați, ce îndestulați, cât de bine pot fi făcuți să rodească surprize și daruri!” s-au format, în ordine, prin:

- a) derivare (1), compunere (2);
- b) conversiune (1), derivare (2);
- c) compunere (1), derivare (2);
- d) conversiune (1), compunere (2).

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte

Seria care cuprinde formele corecte de plural pentru sensul din text al următoarelor cuvinte subliniate: „toate se învârteau ca niște sateliți în jurul capului meu”; „Nu venise oare timpul să fac pasul hotărâtor...” este:

- a) capete, timpuri;
- b) capi, timpî;
- c) capete, timpî;
- d) capuri, timpuri.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte

Sensul secvenței subliniate în enunțul „Însă nimic în viață nu vine pe o tavă din argint.” este:

- a) întâmplător;
- b) greu;
- c) fastuos;
- d) ușor.

5. Selectează, din fragmentele următoare, trei valori morfologice diferite ale verbului „a fi”, pe care le vei preciza: „Recapitulându-mi viața, nu-mi aduc aminte să fi avut clipe mai fericite decât acelea din primii ani ai studenției fără responsabilități de student. Eram tânăr și de aceea nu aveam încă sentimentul că am obligația să realizez ceva.” „Nu mi-e rușine să recunosc că pe vremea aceea, ca proaspăt absolvent la nouăsprezece ani, al liceului...”

6 puncte

Verbul	Valoarea morfologică

6. Alcătuieste o propoziție negativă, în care substantivul „scriitor” să aibă funcția sintactică de atribut și o propoziție afirmativă, în care pronumele nehotărât „toate” să aibă funcția sintactică de complement prepozițional.

6 puncte

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: „Mă bucur că am putut să-ți dau o veste bună.”

6 puncte

8. Rescrie corect mesajul de mai jos, preluat din comentariul unui cititor pasionat.

6 puncte

Am agreeat ultima apariție editorială, m-i s-a părut originală. Chiar autorul însuși va venii în orașul nostru pentru o lansare de carte la care îmi propun să i-au parte.

SUBIECTUL AL II-LEA

20 de puncte

Crezi că încrederea în sine a unui tânăr în formare poate fi consolidată prin susținerea celor din jur?

Scrive un text argumentativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să susții, prin două argumente, răspunsul la întrebarea dată, valorificând textul 1 și experiența personală sau de lectură.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte;
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus